Oponentský posudok na habilitačnú prácu Mgr. art. Mariána Lejavu, ArtD.

Mgr. art. Marián Lejava, ArtD. predkladá k žiadosti o habilitáciu súbor umeleckých diel:

Vertigo Op.23 (2017-18) a Herbsttag – Ein Dichtung Op.29 (2021) - dve koncertantné

kompozície pre husle a orchester, resp. ansámbel. Habilitačná práca obsahuje taktiež písomnú reflexiu týchto diel, ich zvukové záznamy a bohatý dokumentačný materiál o profesionálnej dráhe a kompozičných aktivitách skladateľa.

Obidve predložené diela existujú v dvoch samostatných verziách, ktoré zazneli na koncertných pódiách v Bratislave a Brne v rámci významných festivalov súčasnej hudby v rokoch 2018, 2021, 2023 a vznikli v úzkej spolupráci s huslistom Milanom Paľom. Umelecké partnerstvo aké pretrváva už mnohé roky medzi týmito dvoma umelcami je obrovskou devízou a priamo ovplyvňuje tak skladateľský ako aj interpretačný výsledok Lejavových kompozícií. Viem si predstaviť, že umelecký kontakt s interpretom typu Milana Paľu je nielen nevyčerpateľnou inšpiráciou, ale taktiež obrovskou výzvou hľadať možno neustále virtuóznejšie polohy a možno výzvou paradoxne hľadať hranicu interpreta a nie svoju vlastnú.

Na tomto mieste by som si dovolila spomenúť ďalšiu silnú stránku Mariána Lajavu a síce kombináciu jeho umeleckého zamerania skladateľa a dirigenta, ktorá prináša mnohé výhody a akýsi ešte „nad-vhľad" do tvorčieho aktu. Mariána Lejavu som vždy považovala za dlhoročného partnera do diskurzu o otázkach umenia v širokých súvislostiach. Jeho prístup k umeleckej práci bol vždy maximálne profesionálny, vďaka čomu bolo jeho úsilie zakaždým mimoriadne plodné a efektívne. Preto ma nikdy neprekvapovala vysoká úroveň nielen jeho habilitačných diel ale jeho tvorby všeobecne. Cítiť z nej vysokú intenzitu radosti z komponovania. Vnímam z nej univerzálnu zbehlosť v problematike budovania štruktúry. Radosť spôsobuje taktiež pozorovanie ľahkosti Lejavovho narábania s orchestrálnym aparátom v rôznych hudobných situáciách, čo taktiež prináša potrebné množstvo kontrastu v rámci orchestrácie. Samozrejmosťou je dôsledné notovanie artikulácie a celková čistota zápisu.

V písomnej reflexii habilitant odhalil všetky podrobnosti o pozadí vzniku diel a taktiež kontexty vo svojej tvorbe naprieč časového úseku 10 rokov, odhalil spôsob svojej skladateľskej práce od vzniku prvotnej idei až po hotový zápis partitúry. Ide o hodnotný text na pomedzí erudovaného autorského komentára a odbornej štúdie, ktorého čítanie bolo pre mňa dobrodružným zážitkom.

Celkovo hodnotím obe predložené diela maximálne pozitívne vrátane interpretácie a odporúčam Mgr. art. Mariánovi Lejavovi, ArtD. udeliť titul „docent".

V Bratislave 2. 12. 2024

doc. Lucia Papanetzová, ArtD.